

בלמ"ס

משרד הביטחון

מדינת ישראל

**הוראת משרד הביטחון מס' 59.27
מכינות קדם-צבאיות - יעדים, כללי הכרה וסיוע**

ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל, הוכנה
והופצה ע"י אגף מינהל ומשאבי אנוש (אמ"ש)

תאריך פרסום: יח' חשון תשס"ח 30.10.07
תיקון אחרון: ת/3591 מ- 19.05.08 - סעיף 13א', 13ג'.

ת/3577 – 15.01.08 – הורדת הסיווג הביטחוני של ההוראה לבלמ"ס

כללי

1. משרד הביטחון רואה כיעד חשוב את עידודם של מיועדים לשירות ביטחון ויוצאי צבא, כהגדרתם בחוק שירות ביטחון, התשמ"ו – 1986, טרם גיוסם, לשרת שירות מלא ומשמעותי בצה"ל.
2. המשרד מייחס חשיבות להגברת המוטיבציה לשירות, לעידוד מיצוי יכולת המשרת ולחיזוק הנכונות לשירות איכותי ביחידות שדה קרביות, ביחידות התנדבותיות ובמסלול הקצונה.
3. אחת הדרכים להשגת היעד כאמור בסעיף 1 לעיל הינה סיוע למכינות קדם צבאיות, הפועלות למימוש בקרב חניכיהן.
4. לאור האמור לעיל, מכינות קדם צבאיות שתוכרנה ע"י משהב"ט כפועלות למימוש היעד, תזכינה לסיוע מהמשרד. הסיוע יתבטא, בעיקר, בתיאום הסדרת דחיית הגיוס לתלמידי המכינות, וכן- בפעילויות נוספות- בעיקר בשיתוף עם צה"ל.

מטרה

5. מטרת ההוראה זו הינה:
 - א. להגדיר את התנאים להקמה ולהפעלה של מכינה קדם צבאית, (להלן - מכינה), כולל מטרות ויעדי המכינה.
 - ב. לפרט את תהליך ההכרה במכינות, ואת הקריטריונים להקצאת חניכים למכינות.
 - ג. לקבוע כללים לפעילויות סיוע למכינות.

חלוקת הסמכויות בין משרדי הממשלה בעניין האחריות למכינות

6. בהפעלת תכנית המכינות הקדם צבאיות נוטלים חלק משרד הביטחון, באמצעות האגף הביטחוני חברתי, (להלן: "המשרד", "האגף", "ר' האגף", לפי העניין), ומשרד החינוך, באמצעות הממונה על המכינות הקד"צ במינהל כח אדם תיאום ובקרה (להלן: "משרד החינוך", "הממונה", לפי העניין).
7. משרד הביטחון, באמצעות האגף, אחראי לתיאומים הנדרשים עם גורמי הצבא הרלוונטיים, בנושאים הקשורים לסיוע למכינות בכלל ולדחיית גיוס חניכי המכינות- בפרט.

בלמ"ס

8. משרד החינוך, באמצעות הממונה, אחראי להענקת תקצוב למכינות, בהתאם לנהלים שקבע, בהתאם לחוק יסודות התקציב ולהחלטות ממשלה רלוונטיות. הסמכות והאחריות בעניין זה נתונות למשרד החינוך. למען הסר ספק יובהר כי מסמך זה אינו עוסק בפעילות משרד החינוך כאמור.

הגדרות

9. במסמך זה יוגדרו המונחים כלהלן:

מכינה בהקמה: מכינה קדם צבאית שקבלה היתר פעילות לשנתיים עד שלוש שנים, כאמור בהוראה זו.
מכינה קיימת: מכינה קדם צבאית שקבלה היתר פעילות לזמן בלתי מוגבל, לאחר תקופת הניסיון של היותה "מכינה בהקמה", כאמור בהוראה זו, או מכינה שהוקמה לפני פברואר 2004.

תנאים עיקריים להקמת מכינה ולהפעלתה

10. ערכים ועקרונות

א. מכינה תושבת על הזדהות עם מדינת-ישראל, כמדינה יהודית ודמוקרטית, כמשמעה במגילת-העצמאות ובחוקי-היסוד של מדינת-ישראל.

ב. מכינה תחנך למילוי חובת התגייסות כל בוגריה לשירות צבאי מלא ומשמעותי בצה"ל, ותראה בכך ערך מחייב.

ג. מטרות ויעדים עיקריים לפעילות החינוכית-ערכית של מכינה:

(1) הגברת הנכונות והמוטיבציה של חניכי המכינה לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל, ביחידות השדה, ביחידות התנדבותיות ובמסלולי פיקוד וקצונה ולמיצוי יכולתם האישית.

(2) טיפוח נאמנות חניכי המכינה למדינת-ישראל ולערכיה.

(3) ביסוס והעשרת עולמם הרוחני היהודי-ציוני של חניכי המכינה. (מכינה בה מתחנכים ישראלים שהינם בני מיעוטים, תציג תכנית מקבילה והולמת).

(4) טיפוח מנהיגות צעירה, הנעה למעורבות ולהשפעה חברתית.

(5) חיזוק אמונתם של חניכי המכינה בדרכם.

(6) הכשרה פיזית ורוחנית לקראת המפגש עם חיי הצבא.

(7) תרומה לאזור, ליישוב ולחברה בו שוכנת המכינה.

ד. המכינה והחניכים בה לא ייטלו חלק בפעילות פוליטית-מפלגתית מכל סוג שהוא. למען הסר ספק יובהר כי אין בכך כדי למנוע מהמכינה לקיים ולטפח בקרב החניכים אוריינטציה ערכית ברוח מערכות החינוך בישראל – ממלכתי, ממלכתי דתי וכו'.

ה. מכינה אינה מסגרת להכשרה לימודית פורמלית, ו/או מקצועית, ו/או אקדמית מכל סוג שהוא, כולל הכשרה מקצועית-צבאית ייעודית. הלימודים במכינה אינם מיועדים לצבירת נקודות זכות השכלתית, ו/או מקצועית, אזרחית או צבאית, מכל סוג שהוא. לא יתקיימו במכינה פעולות מסוג זה, במסגרת התכנית החינוכית המאורגנת על-ידה.

בלמ"סאוכלוסיית היעד

11. חניכי המכינה יהיו בגילאי 17-20, המיועדים לשירות ביטחון (להלן: "מלש"בים") ויוצאי צבא, כהגדרתם בחוק שירות ביטחון (נוסח משולב) התשמ"ו – 1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), שהינם כשירים לשירות ביטחון בהתאם להוראות פרק ב' לחוק שירות ביטחון, וקיבלו או עתידים לקבל צו גיוס ולהיקרא לשירות לפי פקודות הצבא, ואשר רואים עצמם מחוייבים לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל, אשר לפי בקשתם קיבלו דחיית גיוס מצה"ל לצורך לימודיהם במכינה.
12. תנאים נוספים להקמה ולהפעלה של מכינה - ראה בנספח א' להוראה.

הוועדה להכרה במכינה קדם צבאית

13. באגף הביטחוני חברתי תפעל ועדה להכרה במכינה בהקמה ובמכינה קיימת, לסגירת מכינה ולשלילת הכרה ממכינה (בהוראה זו: "הוועדה").
- א. הרכב הוועדה יהיה כלהלן:

ת/3591 - 19.05.08 - סעיף 13א.

י"ר	ר' האגף הביטחוני חברתי -
חבר	נציג צה"ל (רמ"ח תומכ"א או נציג בכיר מטעמו) -
חבר	נציג אכ"ס ברמת ראש חטיבה -
חבר	נציג היועמ"ש למעלה"ט -
חבר	נציג משרד החינוך (הממונה או מי מטעמו) -
חבר	עוזר בכיר לגיוס באגף הביטחוני חברתי -
חבר	מרכז הפעילות למכינות קדם צבאיות באגף הביטחוני חברתי -

ומרכז הוועדה

- ב. יובהר, כי מינוי נציג משרד החינוך כחבר הוועדה נובע מהיות פרויקט המכינות נושא אשר ההיבט החינוכי - ערכי מרכזי בו, ומשכך מוצא משרד הביטחון לנכון כי נציג המשרד האמון על תחום החינוך יהא שותף בוועדה.
- ג. הרכב מחייב לשם קבלת החלטות בוועדה יהיה יו"ר הוועדה ושלושה מחבריה, מהם שני נציגים של גופים שאינם מהאגף הביטחוני חברתי.
- ד.

ת/3591 - 19.05.08 - סעיף 13ג.

- (1) החלטות הוועדה יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבת הוועדה. היו הקולות שקולים, יכריע הי"ר.
- (2) על אף האמור בסעיף קטן (1), החלטה בעניין שלילת הכרה ממכינה כאמור בסעיף 17ב., תתקבל רק ברוב קולות חברי הוועדה.

נוהל הכרה במכינה קדם צבאית

14. הגשת בקשה להכרה כמכינה בהקמה

- א. מכינה קדם צבאית חדשה תוכל להיפתח לאחר קבלת מעמד של מכינה בהקמה, כמפורט להלן, לתקופת ניסיון אשר לא תפחת משנתיים ולא תעלה על שלוש שנים. אישור זה מקנה למכינה אפשרות פעולה בפרק זמן מוגבל זה.

בלמ"ס

ב. גוף המבקש לקבל הכרה למסגרת החינוכית שהקים כמכינה בהקמה (להלן: "היזמים"), יגיש בקשה בכתב לראש האגף (עד סוף חודש אוקטובר). הבקשה תכלול את פירוט המענה שמציעים היזמים לכל התנאים להכרה במכינה המפורטים בהוראה זו. לפי בקשת ר' האגף ימסרו היזמים כל מידע רלוונטי נוסף.

ג. הבקשה תועבר לדיון ולהחלטת הוועדה. היזמים יזמנו להופיע בפני הוועדה.

ד.

1) מצאה הוועדה כי המסגרת החינוכית שהציגו היזמים עשויה לעמוד במכלול התנאים שבהוראה זו, וכן כי ניתן להקצות מכסת דחויי גיוס בהיקף של לפחות 25 חניכים לשנה הראשונה (ר' נספח א' סעיף 5ב'), תודיע ליזמים כי אושרה בקשתם למתן הכרה כמכינה בהקמה.

2) כתנאי לכניסת ההכרה כמכינה בהקמה לתוקפה, ידרשו מורשי החתימה של המכינה לחתום על כתב התחייבות כאמור בנספח ב' להוראה.

15. הגשת בקשה להכרה כמכינה קיימת

א. מכינה בהקמה אשר פעלה לפחות שנה, ומעוניינת לקבל הכרה כמכינה קיימת, תגיש במהלך השנה השניה לפעילותה (עד סוף חודש אוקטובר) בקשה בכתב לר' האגף.

ב. לבקשה יצורף דו"ח אשר יפרט את אופן יישומם בפועל של כל התנאים להכרה כמכינה שבהוראה זו, בתקופת הפעילות כמכינה בהקמה. לפי בקשת ר' האגף תמסור המכינה בהקמה כל מידע רלוונטי נוסף.

ג. הבקשה תובא לדיון בפני הוועדה. נציגי המכינה בהקמה יזמנו להופיע בפני הוועדה.

1) מצאה הוועדה כי המכינה בהקמה הוכיחה עמידתה בתנאים שבמסמך זה, תודיע לנציגי המכינה כי אושרה בקשתם למתן הכרה כמכינה קיימת, אישור שייכנס לתוקפו החל מתחילת השנה השלישית לפעילות המכינה (קרי: המניין יחל מתחילת הפעילות כמכינה בהקמה).

2) כתנאי לכניסת ההכרה כמכינה קיימת לתוקפה כאמור, ידרשו מורשי החתימה של המכינה לחתום על כתב התחייבות.

ד. לא ניתנה למכינה הכרה כמכינה קיימת לאחר שלוש שנים מתחילת פעילותה כמכינה בהקמה, יפוג תוקפו של אישור הפעולה כמכינה בהקמה, ולא יינתנו עוד דחיות גיוס למטרת לימודים במסגרת כאמור.

16. סדר הדיון אמות מידה וקווים מנחים להחלטות בישיבת הוועדה טרם פתיחת כל שנת לימודים

א. הוועדה תתכנס בחודש נובמבר בכל שנה, ותדון רק בבקשות שהונחו בפניה עד סוף אוקטובר. החלטות יינתנו לפונים במהלך חודש דצמבר, כדי לאפשר הערכות המכינה לפתיחת שנת הלימודים העוקבת.

שונו לוחות הזמנים הנקובים בסעיף זה בשנה מסוימת, יודיע על כך המשרד במכתב לכל יזם שפנה בבקשה להכרה וכן לכל המכינות, ומועד הגשת הבקשות להכרה ישתנה בהתאמה.

ב. לקראת הדיון בוועדה יסכם האגף עם צה"ל את מכסת דחויי הגיוס.

בלמ"ס

ג. הוועדה תקבל מר' האגף את הנתונים הבאים:

- (1) בקשות יזמים להקמת מכינות חדשות, או להכרה במכינות בהקמה כמכינות קיימות.
 - (2) מכסת דחויי הגיוס ללימודים במכינה שמוקצית לשנת הלימודים הבאה (להלן: "המכסה").
 - (3) נתונים לגבי מכינות נוכחיות: קיימות ובהקמה - מספר המכינות, מספר חניכים בשנה הנוכחית, ומספר המבקשים להיות חניכים במכינות בשנה העוקבת.
- ד. הוועדה תבחן האם המסגרות החדשות מקיימות את התנאים להכרה בהן כמכינה בהקמה/ מכינה קיימת.
- ה. לא הוגשו בקשות חדשות להכרה במכינה בהקמה/קיימת, או הוגשו בקשות כאמור והוועדה מצאה, לאחר בחינה, כי מתקיימים בחלקן או בכולן התנאים הנדרשים במסמך זה, והמכסה מאפשרת היענות לכלל המבקשים להיות חניכים בשנת הלימודים הבאה במכינות הנוכחיות - קיימות ובהקמה - וכן במכינות שבהקמה החדשות כאמור, תחליט הוועדה בהתאם.
- ו. לא הוגשו בקשות חדשות להכרה במכינה בהקמה/קיימת, והמכסה לא מאפשרת היענות לכלל המבקשים להיות חניכים בשנת הלימודים הבאה במכינות הנוכחיות - קיימות ובהקמה, יפעלו כלהלן:
- (1) מכסות חניכים תחולקנה בין המכינות בשים לב לממוצע החניכים שלמדו בכל אחת מהן בשנתיים החולפות (אם המכינה פועלת רק שנה -בשנה החולפת), נתוני נשירה, נתוני התגייסות וקצונה של בוגריהן, מספר המבקשים ללמוד בכל אחת מהן בשנת הלימודים הבאה ושיקולים נוספים. הוועדה מוסמכת לתת העדפה בשיעור של עד 10% מהמכסה לפי מרכיב של מצוינות בפעילות המכינה ובשירות בוגריה.
 - (2) התברר לר' האגף, קודם דיוני הוועדה, כי נוצר המצב המתואר לעיל - יבצע ר' האגף עמ"ט עם המכינות, עם משרד החינוך, ועם גופים נוספים לגיבוש המלצה לוועדה, לפי החלטתו על סמך השיקולים הנ"ל.
 - (3) הוועדה תגבש את החלטתה הסופית על סמך כל הנתונים לעיל.
- ז. הוגשו בקשות חדשות להכרה במכינות בהקמה/קיימת ואין די במכסה להיענות לכלל המבקשים ללמוד הן במכינות הפעילות והן במסגרות החדשות שהגישו את הבקשות, תפעל הוועדה בסדר הבא:
- (1) הוועדה תחליט איזה שיעור מתוך המכסה יועמד לרשות מסגרות חדשות שיוכרו כמכינות בהקמה.
 - (2) בהחלטה זו תביא הוועדה בחשבון, מחד, את העובדות הבאות: מכינה, ככל מוסד חינוכי, נבנית לאורך שנים, נדרש לה מערך לוגיסטי וחינוכי יציב, מנוסה וקבוע, כולל השקעות ניכרות בתשתית ובכוח-אדם; קיצוץ מכסה מתחת לרף מינמאלי מסוים אינו מאפשר ניהול מוסד לימודי-חינוכי; מכינות קיימות הוכיחו עצמן בפועל בעיקר בהיבט התגייסות בוגריהן וטיב שירותם; יש מועמדים המבקשים ללמוד דווקא במכינות קיימות שהוכיחו את עצמן בפועל, ויש מקום לתת לכך משקל על מנת לעודד מכינות למצוינות.
- מאיך - תשקול הוועדה את החשיבות למתן הזדמנות ליזמים אחרים וחדשים לייסד מכינות חדשות וליהנות מהקצאת מכסת דחיות גיוס; את הרצון ליצור קשת של מוסדות בהיבט התכנים שיאפיינו אותם והאוכלוסייה אליה יפנו, פיזור בארץ ועוד.

בלמ"ס

(3) בשים לב לשיקולים אלה, הועדה תקצה לצורך הכרה במכילות בהקמה/קיימות חדשות, מכסה שתורכב מהפחתת המכסה ממנה נהנתה כל אחת מהמכילות בשנת הלימודים הקודמת. הקיצוץ ביחס לכל מכינה לא יעלה על שלושה אחוזים (3%) ממספר תלמידיה בשנה הקודמת. בכל מקרה לא ייערך קיצוץ מצטבר במכילה של יותר מעשרה (10%) אחוזי קיצוץ כאמור לאורך 4 שנים יחדיו. יובהר לעניין זה כי ירידה במספר החניכים המעוניינים ללמוד במכילה מסוימת לא תיחשב ל"קיצוץ" ולא תבוא בגדר אחוז הקיצוץ המירבי כאמור לעיל. כמו כן, יופחת שיעור הקיצוץ ביחס למכילה כך שבכל מקרה לא יביא לירידת מספר התלמידים בה מתחת לרף המינימאלי שבנספח א' סעיף 5. ב'. בתוספת 20 חניכים.

הועדה תהא מוסמכת לאשר קיצוץ נמוך מהמירבי ביחס למכילה מסוימת בהינתן נתונים בדבר מצוינות כמפורט בס"ק-1' לעיל. החלטה כזו לא תתקבל ביחס למכילה מסוימת יותר מפעם אחת ב- 4 שנים.

(4) לא אפשר הקיצוץ אלא הקצאת מכסת מינימום של 25 חניכים רק לחלק מהמבקשים הכרה כמכילות בהקמה חדשות, תקבע הועדה למי מהן תינתן ההקצאה ומי יאלץ להמתין לשנה אחרת. שיקולים רלוונטיים, בין השאר, יהיו:

(א) מיקום - עדיפות להקמת מכילה חדשה באזור גיאוגרפי, ובמקרים מסויימים ביישוב, בו עדיין לא פועלת מכילה.

(ב) יעדים חינוכיים-חברתיים ייחודיים הרלוונטיים ליעדי המכילות- תינתן עדיפות למכילה המציבה יעדים חינוכיים וחברתיים ייחודיים כאמור, בתחומי התכנית החינוכית-לימודית, אוכלוסיית היעד ועוד, שטרם זכו למענה ע"י המכילות הקיימות.

(ג) מכילה שמיועדת לקום באתר הנושא מסר חינוכי, ערכי או לאומי מיוחד הרלוונטי ליעדי המכילות, והיא מעמידה מסר זה במוקד פעילותה.

(ד) מכילה המיועדת לקום במיקום בו קיימות בעיות דמוגרפיות, בטחוניות או חברתיות.

(ה) מכילה המעודדת אינטגרציה חברתית של קבוצות שונות באיפיוניהן.

17. הפסקת פעילות מכילה, שלילת הכרה מכילה

א. הפסקת פעילות

(1) מכילה המעוניינת להפסיק פעילותה לפרק זמן של שנת לימודים אחת, תגיש בקשה לר' האגף, בציון הנימוקים להפסקה, עד 90 יום לפני מועד פתיחת שנת הלימודים. טרם יינתן אישור הפסקת הפעילות כאמור, תפעל המכילה ככל הניתן, להסדרת מעבר המועמדים שביקשו ללמוד בה למכילה אחרת שמאפייניה דומים על מנת שיוכלו לנצל את תקופת אי גיוסם להכנה לצה"ל. הסדרת המעבר תבוצע בשותף פעולה עם ר' האגף. אושרה הבקשה תשוב המכילה לפעול בתום השנה.

(2) הפסיקה מכילה פעילותה בהסכמת הוועדה לפרק זמן שמעל שנת לימודים אחת, יידרש לשם חידוש פעילותה תהליך הכרה מחודש, ויונתנה בכל הכרוך בפתיחת מכילה בהקמה.

ב. שלילת הכרה

(1) בסמכות הוועדה להחליט כי מכילה אינה עומדת עוד בתנאים, ולפיכך לשלול ממנה הכרה, ועמה את מכסת דחויי הגיוס ממנה נהנתה.

בלמ"ס

- (2) במצב בו נראה כי לכאורה מכינה אינה עומדת בתנאים, יידרש ר' המכינה בכתב על-ידי ר' האגף לפעול מיידית לתיקון המצב. לצורך התיקון תינתן למכינה ארכה של שלושה עד שישה חודשים, בהתאם לעניין ולשיקול דעתו של ר' האגף. מקרים חריגים יובאו מיידית לדיון בוועדה.
- (3) לא תוקנה ההפרה, יובא הנושא להחלטת הוועדה. ר' המכינה ונציגיה יוזמנו להופיע בפני הוועדה. החלטת הוועדה בנושא זה תתקבל רק ברב קולות חברי הוועדה. הוועדה מוסמכת להודיע למכינה כי ניתן לה פרק זמן נוסף לעריכת התיקון.
- (4) במקרים של הפרת תנאים משמעותית מוסמכת הוועדה להודיע כי מופסקת זמנית ההקצאה למכינה או כי נשללת ההכרה מהמכינה. במקרה של החלטה על הפסקה או שלילת הכרה, יפעל ר' האגף במידת הניתן למציאת חלופה לחניכי המכינה במכינה אחרת בעלת מאפיינים דומים.

פעילויות נוספות

18. פעולות בתיאום עם צה"ל:

- א. האגף יזום ויתאם עם צה"ל פעילויות שונות להגברת המוטיבציה בקרב חניכי המכינות לשירות בצה"ל. (אימוץ ע"י צה"ל שיכלול: שבוע הישרדות, ניווט, פיתוח מנהיגות, וכן - הרצאות, ביקורים ביחידות צה"ל, מטווחים, וכו').
- ב. השתתפות האגף במימון פעילויות אלו תהייה מתוך תקציב האגף ותכסה, לכל היותר, את ההוצאות הייחודיות שנגרמו לצה"ל עקב פעילות החניכים.
- ג. ההשתתפות תועבר לצה"ל ישירות באמצעות העברה תקציבית מתקציב האגף לתקציב הגופים התקציביים הממנים את הפעילויות הנ"ל.

19. האגף רשאי לסייע לפעילויות המשותפות למספר מכינות, בקניית עזרים או שירותים לביצוע הפעילויות. הסיוע יתבצע בדרך של הוצאת הזמנה וביצוע תשלום מתקציב האגף, בהתאם לנוהלי המשרד.

20. האגף רשאי לממן הסעת חניכי המכינות לפעילויות שונות, על ידי הקצאת "ימי אוטובוסים" לכל מכינה, לפי כללים קבועים ומפתח נתון מראש. מימון שכירת האוטובוסים יהיה מתקציב האגף, בדרך של הזמנה באמצעות חטיבת הובלה פנים ארצית ותחבורה באמ"ן.

21. פיקוח על השגת יעדי המכינות

האגף אחראי להגדרת קריטריונים וכלי מדידה שיטתיים במגמה לבחון את הצלחת התוכנית.

נהלים פנימיים

22. האגף הביטחוני חברתי יכתוב נהלים פנימיים לפי הצורך.

העותק המקורי החתום שמור אצל הממונה על נהלי משהב"ט באמ"ש.

בלמ"ס

נספח א' להמ"ב 59.27 - תנאים נוספים להכרה במכינה קדם צבאית

1. ר' המכינה וצוותה

א. ראש מכינה ייבחר על ידי העמותה או על ידי הגורם המוסמך לכך באישיות המשפטית החליפית לעמותה, (ראה סעיף 5 להלן) על דעת הוועדה, ובתנאי שיעמוד בכל התנאים הבאים במצטבר:

(1) שירות צבאי. רצוי בעל הכשרה וניסיון פיקודי.

(2) הכשרה אקדמית ו/או חינוכית ו/או תורנית ו/או חברתית מקבילה.

(3) ניסיון חינוכי וניהולי מוכח.

(4) משרת במילואים, אם חייב בכך.

הגוף המקים ידרש להציג לוועדה המלצות התומכות בראש מכינה חדש / ראש מכינה בהקמה, שנבחר על ידו.

ב. ראש המכינה יועסק בניהול המכינה בהיקף של משרה מלאה.

ג. בנוסף לצוות המרצים במכינה, למכינה יהיה צוות מדריכים חינוכיים-מקצועיים קבוע ומיומן, בעל ניסיון בחינוך, אשר אנשיו שרתו שירות צבאי ומשרתים - אם חייבים בכך - במילואים (להלן: "הצוות").

בצוות יכללו גם קצינים. צוות המדריכים יזדהה עם עקרונות וערכי המכינה.

גודל הצוות יהיה לפי מפתח של לפחות מדריך אחד לכל 20 חניכים.

במכינה בה חניכים משני המינים, הצוות יכלול לפחות מדריך אחד ומדריכה אחת. המדריכים יועסקו בפעילות חינוכית בהיקף של חצי משרה לפחות.

2. תוכנית חינוכית-לימודית

א. תכנית הלימודים והפעילות החינוכית יביאו לידי ביטוי מלא ומשמעותי את האמור בסעיף הערכים והעקרונות. התכנית החינוכית-לימודית תיבנה על בסיס שלושת היסודות הבאים:

(1) ההכנה לשירות משמעותי בצה"ל - היבטים פיזיים וטיפוח החוסן הנפשי לקראת השירות, כושר גופני, ניווט, הכרת המערכת הצבאית וכיוצא באלה.

(2) טיפוח הנאמנות למדינת ישראל ולערכיה.

(3) ביסוס והעשרת העולם הרוחני - לימודי יהדות, מסורת ומקורות ישראל, ציונות ואזרחות, עיונים בסוגיות מרכזיות בתחומי העם-היהודי והחברה הישראלית (מכינה שבה חניכים ישראלים שהינם בני מיעוטים, תקיים תכנית חינוכית מקבילה והולמת).

ב. משך הלימודים לחניך במכינה לא יפחת מ-10 חודשי לימוד ולא יעלה על 22 חודשי לימוד, בכפוף לקבלת דחיית גיוס מצה"ל באמצעות האגף, ולהוראות חוק שירות ביטחון ופקודות הצבא בנושא כפי שיהיו בתוקף בכל עת. בהקשר זה יובהר כי יתכנו מצבים בהם חניכים ידרשו להפסיק לימודיהם במכינה במהלך שנת הלימודים במכינה (כך שילמדו פחות מ-10 חודשים), כיוון שיגיע תאריך גיוסם ולא תתאפשר דחיית/המשך דחיית תאריך הגיוס.

בלמ"ס

- ג. התוכנית החינוכית-לימודית במכינה תתבצע בצורה סדירה ורצופה לאורך שנת לימודים מלאה, כמקובל במערכת החינוך. היקף הלימודים לא יפחת מחמישה ימים בשבוע, ומ - 50 שעות לימוד פעיל בשבוע, מהם לא פחות מ - 10 שעות יוקדשו להכנה מעשית לשירות צבאי כאמור בסעיף 2א'1).
- ד. במסגרת התכנית החינוכית-לימודית, רשאית המכינה לשלב תרומה של החניכים לסביבתם בתחומי החינוך והחברה, בהתאם לצרכים באזור. פעילות זו לא תעלה על עשרים אחוזים (20%) מהיקף התוכנית החינוכית-לימודית.
- ה. מכינה אשר חניכים מבקשים ללמוד בה פרק זמן נוסף, מעבר לשנת הלימודים הראשונה, תקיים, כתנאי לכך, תכנית חינוכית-לימודית מתקדמת, ובחלקה נפרדת, עבור חניכים אלה.
- ו. לקראת כל שנת לימודים תגיש כל מכינה בכתב לממונה ולראש האגף, תכנית חינוכית-לימודית שנתית על-פיה תופעל המכינה. האגף בתיאום עם משרד החינוך רשאי לדרוש שינויים בתוכנית המוגשת לו כדי שתתאים לאמור בסעיף זה.

3. אוכלוסיית היעד

- א. חניכי המכינה יהיו בגילאי 17-20, המיועדים לשירות ביטחון (להלן: "מלש"בים") ויוצאי צבא, כהגדרתם בחוק שירות ביטחון (נוסח משולב) התשמ"ו - 1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), אשר נמצאו כשירים לשירות ביטחון בהתאם להוראות פרק ב' לחוק שירות ביטחון, וקיבלו או עתידים לקבל צו גיוס ולהיקרא לשירות לפי פקודות הצבא (לרבות פרמטר הקב"א), ואשר רואים עצמם מחוייבים לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל, אשר לפי בקשתם קיבלו דחיית גיוס מצה"ל לצורך לימודיהם במכינה.
- ב. יובהר, כי בכפוף לפקודות הצבא כפי שיהיו מעת לעת, דחיית גיוס תינתן לשנה אחת או לחצי שנה, עד לעונת הגיוס של חודש יולי או מרץ, לפי העניין, בשנת הגיוס שלאחר השנה בה יועד המבקש להתגייס לפי גילו, ולאותם תלמידי המכינה להם גורמי צה"ל המוסמכים לכך יאשרו את המשך לימודיהם במכינה בתום השנה הראשונה - תינתן דחיית גיוס נוספת עד עונת הגיוס מרץ באותה שנת לימודים.
- ג.
- 1) על אף האמור בסעיף 3א', עד עשרים (20%) מחניכי המכינה יוכלו להיות גם מי שטרם קיבלו אישור דחיית גיוס, ובמועד ההרשמה וראשית הלימודים הם רשומים להתגייס במהלך שנת הלימודים במכינה. קיבלו דחיית גיוס כאמור טרם המועד שנקבע לגיוסם - יוכלו להמשיך וללמוד במכינה. לא קיבלו דחיית גיוס כאמור - יופסקו לימודיהם במכינה במועד גיוסם.
- 2) יובהר כי הוראת סעיף קטן זה נועדה לאפשר לחניכים/ יוצאי צבא נוספים - מעבר ל"מכסה" המרבית של דחיות גיוס אשר התאפשר לצה"ל להקצות מתוך מחזור הגיוס המסוים למטרת לימודים במכינה. הדבר נעשה בשים לב לנסיון המצטבר של האגף/צה"ל לפיו חלק מהמקבלים דחיית גיוס לטובת לימודים במכינה נושרים מהלימודים בראשיתם וכך מתפנים מקומות במסגרת ה"מכסה" כאמור המאפשרים כניסת חניכים חלופיים שטרם קיבלו דחיית גיוס וכלולים ב"רשימת ההמתנה" - במקום הנושרים.
- 3) המכינות מחויבות להבהיר היטב לנרשמים הכלולים ברשימת ההמתנה כי המשך לימודים במכינה, לאחר תאריך הגיוס שבצו הגיוס שבידם, כפוף לנשירת חניכים אחרים להם ניתנה דחיית גיוס וכי אין, לפיכך, כל ודאות כי יוכלו להשלים שנת לימודים במכינה. ההחלטה מי מבין הכלולים ברשימת ההמתנה יבוא במקום תלמיד שנשר נתונה לשיקול דעת המכינה, בכפוף להחלטת גורמי צה"ל המוסמכים לכך.

בלמ"ס

- ד. מי שהשתייך בעבר למסלול אחר המאפשר דחיית גיוס לצורך לימודים, יידרש, כתנאי לקבלתו כחניך במכינה, לקבל את אישורו של מנהל הגיוס לבקשתו למעבר מהמסלול האחר, הקודם, למסלול דחיית גיוס לצורך לימודים במכינה.
- ה. ההרשמה למכינה תהא פתוחה לכל מי שממלא אחר תנאי מסמך זה. הקבלה למכינה מותנית בהליך מיון המבוצע ע"י כל מכינה בהתאם לכללים ולנהלים פנימיים שתיקבעו. הכללים והנהלים הפנימיים לא יסתרו את האמור בהוראה זו, ויובאו לידיעת ר' האגף והממונה.

4. חניכי מכינה – חובות ומגבלות

- א. חניכי מכינה יראו עצמם מחויבים לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל, בתום תקופת לימודיהם במכינה.
- ב. בתום תקופת לימודיהם במכינה, יתגייסו רוב בוגריה, לא פחות מ-90% מהבוגרים שנכללו בתכנית קדם צבאית, לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל (36 חודשי שירות לבנים, ו-24 חודשי שירות לבנות, במועד כניסת הוראה זו לתוקפה).
- ג. חניך מכינה חייב להשתתף באופן מלא בתוכנית החינוכית-לימודית של המכינה.
- ד. בתקופת לימודיו במכינה החניך אינו רשאי לעבוד בכל עבודה נושאת שכר, ואינו רשאי ללמוד במסגרות לימוד פורמליות מכל סוג שהוא, בנוסף על לימודיו במכינה.
- ה. תקופת לימודיו של חניך במכינה היא פרק זמן המוקדש על-ידו בהתנדבות מלאה, ללא כל תועלת חומרית או פורמלית אחרת, פרט להעשרה רוחנית-ערכית ולהכנה לשירות בצה"ל. בתקופת הלימודים במכינה לא יצבור חניך נקודות זכות השכלתית ו/או מקצועית, אזרחית או צבאית.
- ו. חניכים קטינים, מתחת לגיל 18, ימציאו אישור הורים על הצטרפותם לתכנית המכינה.

המכינה תביא חובות ומגבלות אלה לידיעת המבקשים להרשם למכינה, תפעל לשמירתם על ידי חניכה, ותימנע מכל פעילות העומדת בניגוד לחובות ומגבלות אלה.

5. ארגון ומינהל

- א.
- (1) מכינה תהא מלכ"ר, ותופעל במסגרת עמותה רשומה כחוק ומאושרת על ידי רשם העמותות. העמותה תמציא לר' האגף ולממונה אישור ר"ח או עו"ד על התקיימות תנאי זה. עותק מתקנון העמותה ורשימת חברי הנהלת העמותה יועבר לר' האגף. על כל שינוי בפרטים האמורים בסעיף זה תינתן לר' האגף הודעה.
- העמותה תפעל ע"פ הנחיות החשכ"ל בכל הקשור לעמותות הנהנות מתקציב המדינה (הגשת דוחות פעילות ותקציב, פתיחות לביקורת וכל כיוצא באלה).
- (2) לחלופין, מכינה, החייבת כאמור לפעול כמלכ"ר, רשאית לפעול במסגרת חברה לתועלת הציבור. כמו כן, עשוי להינתן ע"י הוועדה, לאחר שתשקול התאמת המוצע למצופה ממכינה בהתאם למסמך זה, אישור להפעלת מכינה במסגרת/ע"י מלכ"רים אחרים (תאגיד שהוקם בחוק ועוד). האישיות המשפטית החליפית לעמותה, כאמור, תמציא לר' האגף אישור ר"ח או עו"ד בדבר סוג ההתאגדות, וכן עותק מהתקנון ורשימת חברי הנהלה. על כל שינוי בפרטים האמורים בסעיף זה תינתן לר' האגף הודעה.

בלמ"ס

- ב. מספר החניכים בשנה הראשונה לפעילות מכינה בהקמה לא יפחת מ- 25 חניכים. החל מהשנה השנייה ואילך לא יפחת מספר חניכים במכינה בהקמה/ במכינה קיימת מ- 30 חניכים, אלא אם אושר היקף נמוך יותר (ולא פחות מ- 25 חניכים) על ידי הוועדה מנימוקים מיוחדים שתפרט בהחלטתה. היקף נשירת חניכים במהלך כל שנת לימודים (לרבות ב-2 השנים הראשונות לפעילות כמכינה בהקמה) לא יעלה על 20% בשנה.
- ג. מכינה נדרשת להוכיח יכולת כספית ומנהלתית - ארגונית הנדרשת לקבלת אחריות כוללת לקבוצת חניכים דחויי שירות-צבאי, לאורך שנת לימודים מלאה. יש להוכיח יכולת זו לראש האגף ולממונה כל שנה מחדש.
- ד. לרשות המכינה תעמוד אכסניה מתאימה, העומדת בכל בדרישות המקובלות ממוסדות חינוך, ובהתאם לרישוי הנדרש ע"פ כל דין.
- ה. המשרד לא יישא באחריות כלשהי לנזק שייגרם לחניכים, לצוות, לצד ג' כלשהו ו/או למבני ולרכוש המכינה. המכינה מחוייבת לדאוג לפוליסות ביטוח אשר יכסו נזק העלול להיגרם לחניכים, לצוות, לכל צד ג' שהוא ולרכושה. המכינה תשפה ותפצה את המשרד היה ויידרש לשלם בגין נזק לו אחראית כאמור בסעיף זה ו/או לפי דין.
- ו. המכינה מתחייבת לאפשר עריכת ביקורת על-ידי נציגי המשרד או מי מטעמו. ביקורת זו תכלול הן את התוכנית החינוכית-לימודית והן את המכלול הארגוני-מנהלתי. כמו כן תאפשר המכינה לנציג המשרד להיפגש עם החניכים, הוריהם ועם אנשי הצוות, באופן שיאפשר פיקוח הולם על התנהלות המכינה ובחינת עמידתה בתנאי מסמך זה.
- ז. בתום כל שנת לימודים תגיש המכינה דו"ח מפורט לר' האגף. הדו"ח יכלול: פירוט שמות החניכים ויעדם לאחר תום לימודיהם, מידע אודות ביצוע התוכנית החינוכית- לימודית, דו"ח כספי העתק מפוליסות הביטוח ודיווח על בעיות ככל שהתעוררו.
- ח. עם מתן הכרה במכינה בהקמה וכמכינה קיימת, לפי מסמך זה, וכתנאי לכניסת ההכרה לתוקפה, ידרשו מורשי החתימה של המכינה לחתום על כתב התחייבות לפיו מתחייבים למכלול ההצהרות, התנאים וההתחייבויות החלים על המכינה לפי מסמך זה.

נושאים נוספים בהקשר להכרה במכינה

6. הוועדה להכרה במכינות רשאיות לסרב להכיר במכינה, גם אם עמדה בכל התנאים המפורטים לעיל וזאת מסיבות ענייניות. הסיבות תפורטנה בפרוטוקול הוועדה, ובהודעת הסירוב שתיתן למכינה.
7. מתן הכרה למכינה ע"י הוועדה של משהב"ט, אינו מחייב את משרד החינוך לתקצב אותה.
8. מתן הכרה למכינה בהקמה אינו מחייב את משהב"ט להכיר בה במכינה קיימת.

בלמ"ס
תוכן עניינים

מס'
עמוד

1 כללי
1 מטרה
1 חלוקת הסמכויות בין משרדי הממשלה בעניין האחראיות למכינות
2 הגדרות
2 תנאים עיקריים להקמת מכינה ולהפעלתה
3 אוכלוסיית היעד
3 הוועדה להכרה במכינה קדם צבאית
3 נוהל הכרה במכינה קדם צבאית
7 פעילויות נוספות
7 נהלים פנימיים
8 נספח א' להמ"ב 59.27 - תנאים נוספים להכרה במכינה קדם צבאית